

LUDZAS NOVADA PAŠVALDĪBA
MĒRDZENES PAMATSKOLA

Reģ.Nr.4212900452
Skolas iela 1, Mērdzene, Mērdzenes pagasts, Ludzas novads, LV-5726
tālr.65722798, e-pasts: merdzene.skola@ludzasnovads.lv
Ludzas novada Mērdzenē

Karjeras izglītības

Programma

2020. - 2023.g

Mērdzene

I. KARJERAS VEIDOŠANAS ASPEKTI.

Karjera ir cilvēka resursu efektīva izmantošana dzīves mērķu sasniegšanai, cilvēka mērķtiecīga darbība savu kompetenču pilnveidei un izaugsmei visa mūža garumā. Tas ir nepārtraukts mācīšanās un attīstības process; tā ir cilvēka virzība visa mūža garumā gan sociālajā, gan profesionālajā jomā.

Karjeras attīstība ir indivīda personīgās dzīves, mācību un darba vadības process mūža garumā. Tas ir nepārtraukts process, kura gaitā cilvēks izmanto informāciju par sevi, un apkārtējo pasauli, analizē un pielieto to, lai izvēlētos savu nodarbošanās jomu un pēc tam jau konkrētu profesiju.

Karjeras izglītība ir plānots pasākumu, kursu un programmu nodrošinājums izglītības iestādēs, lai palīdzētu izglītojamajiem attīstīt prasmes savu interešu, spēju un iespēju samērošanā, savu karjeras mērķu izvirzīšanā, karjeras vadīšanā; sniegtu zināšanas un izpratni par darba pasauli, tās saikni ar izglītību, par karjeras plānošanu un tālākizglītības iespējām, kā arī nodrošinātu efektīvu dalību darba dzīvē.

Mūsdienās karjeras jēdziena saturs ir ievērojami paplašinājies. Ja sākotnēji jēdzienu “karjera” skaidroja un asociēja ar sekmīgu darbošanos kādā profesionālajā jomā, kurā ir iespējama izvirzīšanās, slavas un popularitātes sasniegšana, tad tagad termins “karjera” ir jāsaprot ne vien kā izaugsme profesionālajā jomā, bet arī kā likumsakarīga personības izaugsme un nodarbošanās secīga maiņa visas dzīves garumā. **Karjera ir personības mērķtiecīgs, jēgpilns visas dzīves gājums, kurā summējas visas indivīda dzīves lomas, brīvā laika aktivitātes, mācības un darbs.**

Izvēloties savas profesionālās karjeras virzienu un profesiju, jāņem vērā **trīs** būtiski nosacījumi:

- lai profesija būtu interesanta un saistoša,
- lai profesija atbilstu spējām,
- lai varētu atrast darbu šajā profesijā.

Plānojot savu personīgo dzīvi, veidojot profesionālo karjeru un izvēloties profesiju, ir svarīgi saprast— ko pats cilvēks **GRIB, VAR** un ko **VAJAG** sabiedrībai.

GRIBU — tās ir cilvēka intereses, vēlmes, centieni, būtiskais dzīvē un darbā.

Iespējams, ka, nosaucot visas savas intereses, vēlmes, nodarbošanos, kas saista, patīk un ko gribētos darīt, būtu ļoti garš saraksts. Daudziem ir plašs interešu loks, un ir visai grūti izšķirties, kuru no savām interesēm izvēlēties profesionālajai realizācijai, bet ko atstāt kā vaļasprieku. Lai pieņemtu pareizo lēmumu, nepieciešams izzināt potenciālās darbības virziena/profesijas saturu, darba pienākumus un apstākļus.

VARU — tās ir cilvēka prasmes, zināšanas, spējas, īpašības, stiprās puses, kā arī veselības stāvoklis,— visas profesionāli nozīmīgās īpašības. Kad ir noskaidrotas profesionālās intereses, svarīgi saprast, vai indivīdam piemīt šīm interesēm atbilstošas spējas. Spējas vispilnīgāk atklājas un attīstās tieši darbībā — mācībās vai jau praktiskajā darbā.

VAJAG — tās ir profesijas un kompetences, kas konkrētajā vietā un laikā darba tirgū ir pieprasītas, tātad — kādi speciālisti un kādas kompetences ir nepieciešamas tagad un tuvākajā nākotnē; tāpēc, izvēloties izglītības virzienu ir jāuzzina, kādas zināšanas un prasmes (kompetences) var apgūt mācoties/ studējot vienā vai otrā programmā, kuru piedāvā izglītības iestādes. Jāapzinās, ka mainās pašas profesijas, to saturs un attiecīgi arī kompetences konkrēto darba uzdevumu veikšanai, tāpēc ir jābūt gatavam arī turpināt mācīties.

Karjeras vadības prasmes

21. gadsimtā situācija pasaulē ir krasi mainījusies, jo globālā tirgus un uz zināšanām balstītas ekonomikas un sabiedrības apstākļos indivīdiem ir nepieciešams nepārtraukti uzlabot savas prasmes un apgūt jaunas kompetences. Karjeras attīstības atbalstu vairs nevar uzskatīt vienīgi par lietderīgu atbalstu indivīdam pārejā no viena izglītības līmeņa uz citu un no mācībām uz darbu. Lai pielāgotos mainīgajām darba tirgus vajadzībām un uzņēmumu konkurētspējai, ir jāspēj ātri reaģēt darba vides mainīgajos procesos, radot efektīvu rezultātu. Ilgstoša mācīšanās ir tieši tas, kas mūsdienās ir kļuvusi par galveno faktoru konkurences izturēšanā un veiksmē.

Lai noturētos darba tirgū, indivīdam ir pašam jākļūst par savu karjeras resursu un darba vides procesu vadītāju. Ja indivīds (ne tikai jauniešs, bet arī pieaugušais) nav apguvis karjeras vadības prasmes, viņš arī nespēj īstenot savas personīgās dzīves un savas karjeras veiksmīgu virzību.

Bērna karjeras vajadzības dažādos vecumposmos

Attīstības iezīmes	Karjeras vajadzības
Pamatskolas 1. – 4. klase Nepieciešama uzmanība un uzslavas Piemīt neierobežota enerģija Nespēja nošķirt iedomu pasauli no realitātes Nepieciešama pašapziņas veidošana	Atšķir darbu no spēles Identificē dažādus darba veidus Piedalās dažādos darba aktivitāšu veidos Zina, kā pieņemt lēmumus Apgūst pozitīvu attieksmi pret darbu Identificē personīgas sajūtas
Pamatskolas 5. – 9. klase Daudz patstāvīgāki Saprot, ka piederība grupai un draugiem ir svarīga Var uzņemties vairāk atbildības Pārsteidzošs interešu vēriens Var patstāvīgi domāt, tomēr ir viegli ietekmējami	Identificē personīgās intereses, spējas, savas stipras un vājas puses Raksturo savus pienākumus mājās un skolā un saista tos ar kopienā sastopamiem darbiem Apraksta, cik darbs ir nozīmīgs un sasniedzams visiem cilvēkiem Apraksta, kā personīgie uzskati un vērtības ietekmē lēmumu pieņemšanu

II. KARJERAS IZGLĪTĪBA.

Karjeras izglītības mērķis ir organizēt izglītības saturu un izglītības ieguves procesu, nodrošinot izglītojamajam pašizpēti, karjeras izpēti un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi, radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām līdzsvarotu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību.

Karjeras izglītība ir harmoniski jāintegrē visā izglītības procesā, lai nodrošinātu plānotu un pēctecīgu pasākumu kompleksu, kas palīdzētu jauniešiem noteikt savas karjeras izglītības vajadzības, apzināti izvēlēties līdzekļus savas karjeras plānošanai nevis epizodiski, bet caurviju un veselumā, izmantojot izglītības procesa un programmas līdzekļus.

Karjeras izglītības uzdevumi

1. Palīdzēt skolēniem pašattīstīties:

- izprast sevi un novērtēt savas stiprās un vājās puses,
- izveidot elastīgu skatījumu uz dzīvi un reālistiskas gaidas attiecībā uz savu karjeru,
- attīstīt prasmes un attieksmes, kas palīdzēs veidot karjeru, piemēram, pašapziņa, pašpaļāvība, spēja “sevi pasniegt”, mērķu izvirzīšana un darbības plānošana mācību un personīgajā dzīvē,
- analizēt savu personīgo pieredzi, intereses, dotumus, iemaņas un spējas, vērtības, mērķus, personīgās īpašības, sasniegumus.

2. Motivēt un palīdzēt izpētīt dažādas karjeras iespējas:

- izprast izmaiņas sabiedrībā un kā tās ietekmē karjeru attīstību,
- izpētīt dažādas karjeras un iespējas to veidošanai,
- izpētīt un izvērtēt darba tirgu, nodarbinātības un profesiju, izglītības un apmācības iespēju attīstības tendences,
- salīdzināt un samērot personīgos sasniegumus un īpašības ar tiem sasniegumiem un īpašībām, kas ir nepieciešamas konkrētai tālākai karjerai/mācībām/studijām,
- piedalīties darba izmēģinājumos,

- uzzināt, kur un kā iegūt vajadzīgo informāciju, resursus un palīdzību,
- gatavoties pārejai no mācībām uz darba dzīvi vai uz tālākām mācībām/citu darbu,
- izpētīt un pārdomāt savas personīgās un sabiedrības vērtības,
- uzzināt, kādas prasības izvirza darba devēji, kādas prasmes un personīgās īpašības palīdz noturēties darba tirgū.

3. Palīdzēt plānot un vadīt savu karjeru:

- apgūt karjeras vadības prasmes,
- noteikt savas attīstības vajadzības,
- pilnveidot savas zināšanas un prasmes,
- apzināties informācijas ieguves un konsultēšanas iespējas,
- veidot savu personīgās karjeras plānu,
- attīstīt pieņemto personīgo lēmumu plānu īstenošanas prasmes,
- veidot izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.

Karjeras izglītības īstenošanas pamatprincipi

- Karjeras izglītība ir izglītības sastāvdaļa.
- Karjeras izglītība ir visas izglītības iestādes atbildība.
- Ievērotas vecumgrupu intereses un vajadzības.
- Mērķi — objektīvi un sasniedzami; pasākumi — īstenojami.
- Pasākumi ir orientēti uz zināšanu un prasmju apguvi.

III. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PLĀNOŠANA.

Lai skolēnus sagatavotu efektīvai pārejai no skolas uz pieaugušo darba dzīvi, skolai ir jānodrošina saviem skolēniem aizvien daudzveidīgāks un lielāks mācīšanās pieredžu skaits.

Karjeras izglītības programmas sastāvdaļas:

Sevis izzināšanas aktivitātes, kurās skolēni:

- identificē savas personīgās īpašības (fiziskās, intelektuālās, emocionālās iezīmes, prasmes, intereses un vērtības),
- izpēta personīgo īpašību un nepieciešamo prasmju samērotību, lai gūtu panākumus dažādās dzīves un darba situācijās,
- izvērtē stratēģijas un apstākļus, kas ietekmē viņu mācīšanos dažādās dzīves un darba situācijās. Iespēju apzināšanās aktivitātes iesaista skolēnus darba pasaules izpētē un iepazīšanā. Aktivitātes var ietvert:

- dažādas darba vides iepazīšana un pētīšana,
- dažādu profesiju un izglītības un apmācības iespēju izpēte,
- darba pasaules vēsturisko un plānoto izmaiņu analīze.

Lēmumu pieņemšana ir saistīta ar mācīšanos, kā pieņemt lēmumus, lai plānotu un vadītu savu karjeru. Skolēni iesaistās aktivitātēs, kas palīdz:

- izpētīt, kā citi cilvēki pieņem lēmumus, un saprast, kas var ietekmēt lēmuma pieņemšanu,
- identificēt atbilstošus lēmuma pieņemšanas stilus un stratēģijas,
- ģenerēt dažādas ar karjeru saistītas izvēles.

Pieņemt lēmumu par karjeras izvēli nenozīmē tikai piemērot indivīdu noteiktai profesijai. Lēmuma pieņemšanu ietekmē dažādi faktori, kuri ir jāņem vērā:

- individuālās iezīmes (veselība, vērtības, intereses, prasmes, vecums, zināšanas u.c.),
- sociālais konteksts (ģimene, vienaudži, sabiedrības grupas, sociāli-ekonomiskais statuss u.c.),
- vides konteksts (politiskie uzskati, izglītības iestādes, ģeogrāfiskais izvietojums, darba tirgus u.c.),
- citi faktori (laika perspektīvas, izdevība, izmaiņas laika gaitā u.c.).

Sagatavošanās pārmaiņām un pārejai attiecas uz tādas izpratnes un prasmju veidošanu, kādas skolēnam ir nepieciešamas, lai tiktu galā ar jaunām situācijām, gan vēlamām, gan nevēlamām. Šādas aktivitātes palīdz:

- noteikt dažādas plānotas un neplānotas dzīves/darba pārmaiņas un pārejas periodus, ar kādiem ir jāstopas dzīves laikā,
- izpētīt, kā cilvēki reaģē uz izmaiņām,
- attīstīt prasmes, lai efektīvi pārvarētu dažādas plānotas un neplānotas pārmaiņas, piemēram, problēmu risināšanu, atbalsta tīklu identificēšanu un izmantošanu.

IV. KARJERAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA.

I. Karjeras izglītības programmas mērķi un uzdevumi

1. Karjeras izglītības mērķis:

1.1. organizēt izglītības saturu un izglītības ieguves procesu atbilstoši Ministru kabineta 2000. gada 5.decembra noteikumu Nr. 462 “Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu” prasībām, integrējot specifiskus mērķus:

1.2. nodrošināt izglītojamam pašizpēti, karjeras izpēti un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi;

1.3. radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām sabalansētu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību.

2. Karjeras izglītības uzdevumi:

2.1. nodrošināt katram izglītojamam pašnovērtēšanas metožu apguves iespējas;

2.2. palīdzēt izmantot zināšanas par sevi, lai izprastu savas spējas, stiprās puses, intereses, prasmes un talantus, pieņemtu lēmumus, noteiktu mērķus;

2.3. veidot katrā izglītojamā interesi par karjeru, iepazīstinot ar darba pasaules un ar to saistīto izglītību daudzveidību;

2.4. nodrošināt katram izglītojamam iespēju apgūt mācīšanās prasmes, informācijas tehnoloģiju un citu informācijas avotu izmantošanas pamatiemaņas;

2.5. palīdzēt katram izglītojamam pieņemt apzinātu lēmumu par turpmāko izglītību un ar to saistīto iespējamo karjeru;

2.6. nodrošināt iespēju gūt darbības pieredzi;

2.7. izkopt sadarbības, saskarsmes, prezentācijas prasmes, cieņu pret daudzveidību;

2.8. veidot izglītojamajos izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību.

II. Karjeras izglītības saturs

3. Karjeras izglītības programmas apguves organizācijas pamatnosacījums ir — īstenot karjeras izglītību tā, lai izglītojamais iegūtu gan zināšanas konkrētā izglītības jomā (pašizpēte, karjeras izpēte, karjeras plānošana un vadība) un formā (mācību priekšmetu stunda, klases stunda, konsultācijas, ārpusstundu pasākumi), gan universālas, vispārējas prasmes, saistītas ar darbības pieredzi, kas palīdzētu rīkoties gan iepriekš zināmās, gan jaunās dzīves situācijās.

4. Katra karjeras izglītības joma — **pašizpēte, karjeras izpēte un karjeras plānošana un vadība** — ietver vairāku mācību priekšmetu un audzināšanas darba saturu, tā pilnveides virzienu integrācijas aspektā.

5. Karjeras izglītībā sasniedzamo spēju un prasmju attīstību atspoguļo galvenie izglītošanas aspekti (Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu):

5.1. pašizpaušmes un radošais aspekts: radošās darbības pieredze, pastāvīga iespēja meklēt un atrast risinājumu praktiskām problēmām, atklāt kopsakarības;

5.2. analītiski kritiskais aspekts: intelektuālās darbības pieredze — patstāvīga, loģiska, motivēta, kritiska un produktīva domāšana; prasme pamatot savu viedokli pagātnes, tagadnes un nākotnes saiknes kontekstā;

5.3. morālais un estētiskais aspekts: izpratne par morāles jēdzieniem cilvēku savstarpējā saskarsmē, par cilvēka tiesībām uz vienlīdzību;

5.4. sadarbības aspekts: prasme sadarboties, strādāt komandā, uz klausīt un respektēt dažādus viedokļus, pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību par to īstenošanu, atbildīgi rīkoties konfliktsituācijās, rūpēties par savu un līdzcilvēku drošību un meklēt palīdzību atbilstošās institūcijās un dienestos;

5.5. saziņas aspekts: praktiska pieredze valodas lietošanā; prasme sazināties vairākās valodās (rakstīt, runāt, lasīt), prasme publiski uzstāties, izteikt un pamatot savu viedokli, prezentācijas prasmes;

5.6. mācīšanās un praktiskās darbības aspekts: prasme patstāvīgi plānot, organizēt un īstenot mācīšanos; dažādu zināšanu un prasmju lietošana praktiskajā darbībā; prasme mācību procesā izmantot dažādu veidu informāciju, konsultēties, atrast palīdzību; prasme izmantot modernās tehnoloģijas;

5.7. matemātiskais aspekts: matemātikas izmantošana praktiskajā dzīvē (budžeta plānošana, izglītības izmaksu aprēķināšana, salīdzināšana u.c.).

6. Katrs aspekts tiek īstenots visās karjeras izglītības jomās, taču ne vienādā mērā.

7. Pamatjoma “Pašizpēte” ietver šādas saturiskās tēmas:

7.1. mana identitāte, paštēls, mana rakstura īpašības;

7.2. manas intereses, hobiji, spējas, brīvais laiks;

7.3. mana ģimene, tās loma, tradīcijas;

7.4. sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju, pašnovērtēšana;

7.5. attieksmes un vērtības;

7.6. prasme sadarboties, risināt konfliktus;

7.7. mana veselība un nākotnes nodomi;

7.8. mācīšanās prasmes, mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu;

7.9. pašaudzināšana.

8. Pamatjoma “Karjeras izpēte” ietver šādas saturiskas tēmas:

8.1. darba nozīme cilvēka dzīvē;

8.2. populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi;

8.3. manu vecāku darba dzīve;

8.4. informācijas avoti un izglītības pasaules pētīšana;

8.5. profesionālā kvalifikācija un tās ieguve;

8.6. darba tirgus un nodarbinātība;

8.7. sociālā vide un nodarbinātība;

8.8. izglītības veidi un līmeņi, dažādas izglītības iestādes;

8.9. darba likumdošana, darba drošība;

8.10. pašnodarbinātība.

9. Pamatjoma “Karjeras plānošana un vadība” ietver šādas saturiskas tēmas:

9.1. lēmumu pieņemšanas paņēmieni karjeras plānošanai;

9.2. lēmuma pieņemšana par karjeru. Dažādu faktoru ietekme (ģimene, skola, draugi, sabiedrība u.c.);

9.3. dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti;

9.4. kad viss nenorit tā, kā plānots;

9.5. mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana);

9.6. pārmaiņas manā dzīvē;

9.7. komandas darba pieredze;

9.8. praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās;

9.9. sevis prezentēšana.

III. Karjeras izglītības programmas īstenošanas plāns

10. Karjeras izglītība tiek īstenota, izmantojot dažādas darba organizācijas formas — mācību priekšmetu stundas, klases stundas, individuālās nodarbības, dažādus ārpusstundu pasākumus.

10.1. Klases stundas 1. – 9. klasei (1 stunda nedēļā pēc skolas audzināšanas darba programmas un klašu audzinātāju darba plāniem)

Klase	Temats	Sasniedzamais rezultāts
1.-2. klase	Mani darbiņi. Pienākumi ģimenē Mani vaļasprieki. Nākotnes profesija. Profesijas nozīme sabiedrībā. Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs Nauda. Kabatas nauda. Nauda ģimenē. Mācības – skolēna darbs.	Gūst priekšstatu par ikdienas darbu un interešu, vaļasprieku saistību ar profesijām, gūst izpratni par to dažādību. Prot nosaukt un pastāstīt par savu vecāku profesiju. Prot paskaidrot, kas ir “nauda”, “kabatas nauda”. Prot salīdzināt cenas veikalos, izprot, kā taupīt. Apzinās savu galveno pienākumu mācīties.
3.-4. klase	Manas intereses. Populārākās profesijas. Darbs un nauda (darbs un alga). Fiziskais un garīgais darbs.	Gūst priekšstatu par ikdienas darbu saistību ar profesijām, gūst izpratni par to dažādību Zina, kādas prasmes un iemaņas nepieciešamas savai izvēlētajai

	Mana sapņu – nākotnes profesija Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs	profesijai. Prot klasificēt fiziskas un garīgas profesijas, prot paskaidrot to atšķirības.
5. klase	Prestižākās profesijas mūsu valstī. Veselība – viens no profesijas izvēles noteikumiem. Es un mani dotumi. Uzņēmējdarbība.	Padziļinājis savas zināšanas par kādu no profesijām. Prot nosaukt prestižākās profesijas valstī un paskaidrot to nozīmi. Prot pamatot profesiju nozīmi valstī. Apzinās savas stiprās un vājās puses, mēģina apzināt savas intereses. Izprot, kas ir uzņēmējdarbība.
6. klase	Darbs, bezdarbs. Es darba tirgū. Profesijas tagadnē, pagātnē un nākotnē. Brīvais laiks, tā izmantošana. Projekti.	Prot pamatot, ko izraisa bezdarbs, kāpēc tas rodas. Mācās izskaidrot, ko nozīmē “darba tirgus”. Zina dažādu laikmetu profesijas. Izzina un izmanto daudzpusīgas lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas. Ir izpratne par projektiem, to nozīmi naudas ieguvē dažādu plānu realizācijai.
7. klase	Darbavietas pilsētas iestādēs un uzņēmumos, pagastā, ciemā. Vidējās izglītības iegūšana dažāda tipa vidējās izglītības mācību iestādēs. Darba biržas izpēte. Karjeras centrs. Ģimenes budžets. Komanda.	Prot atrast informāciju par darba iespējām savā dzīves vietā. Prot pamatot, kāpēc nepieciešama vidējā izglītība, arodizglītība. Izprot, kas ir darba birža. Zina informācijas atrašanas vietas par darba iespējām. Guvis priekšstatu par ģimenes budžetu un tā veidošanos, palīdzēt ģimenē taupīt un iekrāt naudu. Zina, kas ir komanda, komandas

		darbs.
8. klase	Darbs. Profesijas kvalifikācija. Darba tirgus izpēte. Augstākā izglītība Latvijā. Izglītība ārzemēs. Izglītības vērtība. Akcija. Līderis.	Zina, kas ir “darba tirgus”. Apzinās perspektīvākās profesijas. Apzinās augstākās izglītības iespējas Latvijā un ārzemēs. Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību. Apzinās izglītību kā vērtību. Zina, ka akcija ir pasākums, kas tiek rīkots kāda konkrēta mērķa sasniegšanai un ar tās palīdzību var piesaistīt cilvēku uzmanību. Prot izplānot un noorganizēt akciju skolā. Zina, kas ir līderis, kāda tā loma komandas darbā, līdera īpašības, kādas nepieciešamas, lai vadītu grupu.
9. klase	Darbs. Bezdarbs. Arodizglītība Latvijā. Izglītība – līdzeklis, lai izdzīvotu. Mana nākotne. Uzņēmumi Latvijā. Mēs – pasākuma organizētāji. Sponsoru meklēšana skolas attīstībai.	Prot orientēties Latvijas darba biržās piedāvājumā. Prot individuāli iepazīties ar izvēlēto arodskolu profesijām. Prot novērtēt savas prasmes dotajā brīdī un motivē sevi prasmju padziļināšanai. Apzinās karjeras nozīmi cilvēka dzīvē. Prot atrast informāciju par izglītības iespējām. Zina populārākās ražotnes, uzņēmumus pagastā un valstī. Prot organizēt skolas pasākumu kā komanda (patstāvīgi sadalot lomas, veicot noteiktos uzdevumus).

10.1.1. 1.- 2. klasē tiek akcentēta joma „Pašizpēte” šādā apjomā:

Mācību priekšmetu stundās	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits	
Svešvalodas (angļu)	Mans hobijs	1	
	Es un mani draugi	1	
	Mani mājdzīvnieki	1	
	Mana istaba	1	
	Mans apģērbs	1	
	Mans varonis	1	
	Manas īpašības, manas stipras puses	1	
Lasīšana	Varoņu raksturojums (ārpusklases lasīšana)	1	
	Domraksts ‘Mani nākotnes nodomi’	1	
Mājturība un tehnol.	Rokdarbi – Gaumīgs apģērbs dažādām dzīves situācijām	1	
Sociālās zinības	Manas intereses	1	
Sports	Komandu spēles	1	
	Fizisko īpašību tests	1	
Klases stundās	1. kl. Es varu rūpēties par savu veselību	1	
	1. kl. Aizraušanās, hobiji	1	
	1. kl. Nauda. Kabatas nauda	1	
	2. kl. Es – sava rakstura saimnieks	1	
	2. kl. Mācos mācīties	1	
	2. kl. Mācos risināt strīdus	1	
	2. kl. Manu vecāku, ģimenes locekļu darbs	1	
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, klašu vecāku sapulces, individuālās konsultācijas u.c.)	1. kl. Adaptācijas nodarbības (klases audzinātājs, skolas psihologs): „Kāds es esmu?”; „Draudzēsimies!”; „Atrisinām strīdus”	1	
	1. kl./2. kl. Vecāku sapulce „Kā mācīt un palīdzēt savam bērnam mācīties”	2 pasākumi	
	2. kl. Pārrunas „Kā man izdodas sadarboties ar citiem”	1 pasākums	
	2. kl. Projekts „Mana veselība”	1 pasākums	
		Akcija „Cieni sevi, cieni citus, esi pieklājīgs”	1
	Diskusija „Es un mani draugi”	1	

10.1.2. 3. – 4. klasē tiek akcentēta joma „Karjeras izpēte” šādā apjomā:

Mācību priekšmetu stundas	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits
Svešvalodas (angļu)	Mans brīvais laiks	1
	Es un mani draugi	1
	Profesijas	1
	Dienas režīms	1
Vizuālā māksla	3. kl. Cilvēks darbā	1
Mājturība	3. kl. Rokdarbi – Drošība darbā	1
Dabaszinības	4. kl. Cilvēki, kas rūpējas par dabu. Iepazīšanas ar dabu saistībām profesijām	2
Lasīšana	3. kl. Domraksts. Mani vecāki un darbs.	1
	4.kl. Domraksts. Populārākās profesijas	
Lasīšana	4. kl. Par ko es gribētu kļūt	1
Sociālās zinības	4. kl. Sava laika plānošana	1
Sports	Komandu spēles	1
	Fizisko īpašību tests	1
Klases stundās	3. kl. Manas intereses, dotumi un spējas	1
	3. kl. Kāpēc vajadzīgs darbs? Fiziskais un garīgais darbs.	1
	3. kl. Profesiju izstāde. Praktiskais darbs	1
	4. kl. Darbs un nauda.	1
	4. kl. Nākotnes profesija. Populārākās profesijas.	1
	3. - 4. kl. Mani darbiņi. Pienākumi ģimenē	1
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, klašu vecāku sapulces, individuālās konsultācijas u.c.)	3. – 4. kl. Drošības dienas skolā	2 pasākumi
	3. kl. Konkurss „Profesiju daudzveidība”	1 pasākums
	4. kl. Mācību ekskursija. Iepazīstam dažādus darbus	1 pasākums

10.1.3. 5. – 6. kl. klasē tiek akcentēta joma „Karjeras vadība” šādā apjomā:

Mācību priekšmetu stundās	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits
Svešvalodas (angļu, vācu, krievu)	Manas intereses	1
	6. kl. Valodas kultūra	1
	Rakstura īpašības	1
Informātika	Mans brīvais laiks	1
	5. kl. Teksta apstrāde – lietišķie teksti datora	1
Vēsture	5. kl. Informācijas ieguves un komunikācijas līdzekļu izmantošana	1
	6. kl. Es ienāku sabiedrībā	1
Literatūra	5. kl. Domraksts. Mans varonis tiek galā ar grūtībām	1
	6. kl. Mūsdienu jaunieša problēmas	1
Latviešu valoda	Saziņa. Emocijas.	1
Sociālās zinības	5. -. 6. kl. Konflikts, to rašanās un risināšana	1
	5. kl. Mana mācīšanās taktika	1
	6. kl. Pienākumi un tiesības	1
Dabaszinības	5. kl. Cilvēka maņas un darbs	1
	5. kl. Organisma augšana	1
Sports/Mājturības	Drošības noteikumi un to nepieciešamība. Veselība un darbs.	
Klases stundās	5. kl. Es un mani dotumi.	1
	5. kl. Veselība – viens no profesijas izvēles noteikumiem.	1
	5. kl. Prestižākās profesijas mūsu valstī.	1
	6. kl. Kā cilvēki tiek galā ar grūtībām. Darbs. Bezdarbs. Es darba tirgū.	1
	6. kl. Profesijas tagadnē, pagātnē un nākotnē.	1
	6. kl. Brīvais laiks un tā izmantošanas iespējas.	1
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, klašu vecāku sapulces, individuālās konsultācijas u.c.)	5. kl. Adaptācijas nodarbības sadarbībā ar skolas psihologu. Darbs komandā. Stresa menedžments.	2
	5. kl. Projekts : „Profesiju daudzveidība”	1 pasākums
	5. kl. – 6. kl. Drošības nedēļa: Darbs un risks	1 pasākums
	6. kl. Ekskursijas: Manu vecāku darba dzīve	1 pasākums

	6. kl. Skolēnu iesaistīšana klases pasākumu organizēšana. Klases vakara organizēšana	1 vai vairāki pasākumi

10.1.4. 7. klasē tiek akcentēta joma „Pašizpēte” šādā apjomā:

Mācību priekšmetu stundās	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits
Svešvalodas (angļu, vācu, krievu)	Mans hobijs	1
	Es un mani draugi	1
	Mani mājdzīvnieki	1
	Mana istaba	1
	Mans apģērbs	1
Ģeogrāfija	Klimata izmaiņas un veselība	1
Vēsture	Seno baltu ciltis	1
Literatūra	Boņuka, Billes un mana bērnība	1
	„Zelta zirgs” – Antiņš, brāļi un es	1
Latviešu valoda	Saziņa: personīgais viedoklis, attieksme, pamatojums, diskusija	1
Mājturība	Rokdarbi – zeķu adīšana	1
	Kulinārija	1
Sociālās zinības	Atkarības	1
	Lietišķas saskarsmes etiķete	1
Sports	Fizisko īpašību tests	1
	Komandu darbs	
Klases stundās	Darbavietas pilsētas, pagasta iestādēs.	1
	Mans raksturs un paradumi	1
	Vidējās izglītības iegūšanas iespējas.	1
	Darba biržas izpēte.	1
	Mācies mācīties	1
	Kas es esmu? Ko es protu, varu un daru?	1
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, klašu vecāku sapulces, individuālās konsultācijas u.c.)	Pēcpusdiena „Draudzības brīnums – saprast un saprasties”	1
	Konkurss „Ko es zinu par profesijām?”	1
	Nodarbības par karjeru „Sevis izzināšana. Kas es esmu.? Ko es protu un varu?”	4
	Ēnu dienas	
	Akcija „Cieni sevi, cieni citus, esi pieklājīgs”	1
	Diskusija „Es un mani draugi”	1

10.1.5. 8. klasē tiek akcentēta joma „Karjeras izpēte” šādā apjomā:

Mācību priekšmetu stundās	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits
Svešvalodas (angļu, vācu, krievu)	Lietišķi raksti – Eiropas CV	1
	Intervija ar dažādu profesiju pārstāvjiem	1
Latviešu valoda	Lietišķie raksti – darba sludinājumu pētīšana	1
	Tekstveidne - pārspriedums	1
Sociālās zinības	Droša sociālā vide	1
	Darbs un karjera	
Matemātika	Izcilākie matemātiķi	1
Ķīmija	Ķīmiskie atkritumi un to pārstrāde	1
	Referāts „Mendeļejevs un citi izcilākie ķīmiķi”	1
Zooloģija	Veterinārārsta profesija	1
	Ekoloģija, profesijas ”Cilvēks – daba”	1
Ģeogrāfija	Darbaspēka migrācija Eiropas Savienībā	1
	Darba vietas dažādās valstīs	1
Fizika	Izcilākie fiziķi	1
Vēsture	Strādnieku kustība 19. gs. pēdējā trešdaļā	1
	Ekonomiskā attīstība Eiropā un ASV 19. gadsimta beigās	1
Klases stundās	Darbs . Profesijas kvalifikācija.	1
	Izglītības vērtība.	1
	Darba sludinājumu pētīšana	1
	Profesiju prestižs un perspektīvas	1
	Sapnis vai realitāte	1
	Manu vecāku profesijas un karjeras izaugsmes iespējas.	1
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, klašu vecāku sapulces, individuālās konsultācijas u.c.)	Projekts „Vecāku darba pasaules izpēte”	Projektu nedēļa
	Droša vide (darba drošība)	1
	Ēnu diena „Mana sapņu profesija”	1 diena
	Policijas dienas	1 diena
	Tikšanās ar dažādu profesiju pārstāvjiem.	1
	Lomu spēle „Iejūties profesijā’	1

10.1.6. 9. klasē tiek akcentēta joma „Karjeras vadība” šādā apjomā:

Mācību priekšmetu stundās	Tēmas	Stundu vai pasākumu skaits
Svešvalodas (angļu, vācu, krievu)	Dienas režīms	1
	Izglītības sistēmas dažādās valstīs. Izglītības iespējas ārzemēs	1
	Publiskā uzstāšanās – sevis prezentēšana	1
	CV	1
Latviešu valoda	Publiskā runa – sevis prezentēšana	1
	Lietišķie raksti	1
Ģeogrāfija	Saimniecības nozares un ar tām saistītās profesijas Latvijā	1
Ķīmija	Ķīmija sadzīvē	1
Vēsture	Pasaules ekonomiskā krīze 20. gs. 30. gados	1
	Izcilākie zinātnieki 20. gs.	1
	20. gs. progress zinātnē un tehnikā	1
Sociālās zinības	Darba likumdošana	1
	Ģimenes budžets, skolas budžets	1
	Civillikums	1
	Nodokļi	1
	Cilvēks, sabiedrība, karjera, rīcība	1
Klases stundās	Karjeras plānošana. Darbs. Bezdarbs.	1
	Izglītība – līdzeklis, lai izdzīvotu.	1
	Sekmju plānošana un izvērtēšana	1
	Lēmumu pieņemšana, atbildība	1
	Iekļaušanās darba tirgū	1
	Profesionālā virzība. Profesionālā piemērotība	1
Ārpusstundu pasākumi (projekti, tikšanās, lomu spēles, klašu vecāku sapulces, individuālās konsultācijas u.c.)	Tikšanās ar skolas administrāciju par izglītības programmām vidusskolā	1
	Projekts „Izglītības plānošana pēc 9. klases”	
	Atvērto durvju dienu apmeklējumi izglītības iestādēs	
	Izstādes „Skola” apmeklējums	1 pasākums
	Ēnu diena	
	Aptauja par karjeras izvēles jautājumiem	1
	Vecāku sapulce „Mana bērna nākotnes plānošana”	1

10.2. interešu izglītības pulciņu nodarbības:

10. 3. tematiskās lekcijas, semināri, tikšanās par karjeras izglītības jautājumiem;

10. 4. projektu nedēļas karjeras izglītības jomā;

10. 5. skolēnu portfolio veidošana;

10. 6. ārpusstundu pasākumi skolā;

10. 7. ārpusskolu pasākumi:

- klašu ekskursijas uz iestādēm un uzņēmumiem,
- „Ēnu dienas”,
- Atvērto durvju dienas, karjeras dienas un informācijas dienas dažādās izglītības iestādēs un uzņēmumos,
- Izstāde „Skola”.

IV. Karjeras izglītības vērtēšana

Karjeras izglītībā sasniedzamās prasmes 1. – 6. klasē

Beidzot 6. klasi, skolēns:

- ir iepazinies ar dažādām profesijām;
- izprot dažādo profesiju lomu sabiedrības dzīvē;
- izprot saikni starp zināšanām, izglītību, profesijām un nodarbinātību;
- mēģina izzināt savas personīgās intereses un spējas;
- izprot komunikācijas un komandas darba nepieciešamību.

Sevis iepazīšanā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes

- Skolēns spēj analizēt un izvērtēt savus sasniegumus, personiskās īpašības, spējas un iemaņas.
- Skolēns prot izmantot pašanalīzes rezultātus savu attīstības vajadzību noteikšanai un sava pozitīva paštēla veidošanai.
- Skolēns spēj noteikt savas attīstības mērķus.
- Skolēns spēj atšķirt stereotipus un sagrozītus, realitātei neatbilstošus cilvēku un profesiju

aprakstus.

- Skolēnam ir izveidojušās noteiktas attieksmes pret dzīves pamatvērtībām, prasmes mācīties un

izpratne par darbu, tajā skaitā arī komandas darbu, nozīmi.

Darba pasaules izzināšanā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes

- Skolēns izprot, ka darba dzīve nav tikai iešana uz darbu un naudas pelnīšana; saprot, ka darba

dzīvei ir daudzi svarīgi aspekti.

- Skolēns spēj aprakstīt, kādas izmaiņas ir notikušas darba pasaulē (raksturot izmaiņas darba

pasaulē).

- Skolēns zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām un darba tirgu; zina,

kur meklēt karjeras konsultantu palīdzību; ir spējīgs izmantot informācijas avotus.

- Skolēns spēj izveidot profesiju grupas pēc to pazīmēm.

- Skolēns apzinās savas iespējas.

Lēmumu pieņemšanā, plānošanā un tālākā rīcībā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes

- Skolēns spēj izmantot vienkāršus lēmumu pieņemšanas paņēmienus.

- Skolēns prot sameklēt un izmantot palīdzību personīgu lēmumu pieņemšanā.

- Skolēns spēj izprast ilgtermiņa plānošanas nozīmi un ietekmi savas karjeras iespēju un ar to

saistīto lēmumu pieņemšanas kontekstā.

- Skolēns spēj apsvērt dažādas iespējas un, ja nepieciešams, spēj koriģēt vai mainīt savus plānus.

- Skolēns izprot, ko nozīmē “tikt galā” mainīgajā pasaulē un kā tas ir attiecināms uz ilgtermiņa

karjeras plānošanu.

- Skolēns spēj (daļēji) uzņemties atbildību par savas personības attīstību.

- Skolēns spēj analizēt pārmaiņas, kas notikušas viņa dzīvē pēdējā laikā.

Karjeras izglītībā sasniedzamās prasmes 7.-9. klasē

Beidzot 9. klasi, skolēns:

- sāk apzināties savas iespējas un sāk reālistiski samērot savas intereses, spējas/dotumus, personīgās

īpašības un vērtības;

- spēj novērtēt un samērot savas spējas, vēlmes un iespējas pieņemt ar karjeras izvēli saistītos

lēmumus;

- ir ieinteresēts turpināt savu izglītību; izzina savas tālākizglītības iespējas; spēj savākt, apkopot

un analizēt atbilstošu informāciju;

- ir ieguvis zināšanas par vietējo darba tirgu;

- izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību;

- izprot saistību starp nodarbošanos/darbu/profesiju un dzīves stilu;

- izprot mainīgās darba pasaules un mūžizglītības jēdzienus;

- spēj saskatīt izvēles iespējas/alternatīvas karjeras iespēju izvēlē.

Sevis iepazīšanā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes

- Skolēns ir veicis vienkāršus pašnovērtēšanas testus, lai noteiktu savus īstermiņa un ilgtermiņa

izglītības un karjeras plānošanas mērķus.

- Skolēns spēj noteikt un novērtēt, kāda ir viņa ārpusklases darbā apgūtā pieredze un zināšanas

par darba pasauli.

- Skolēns spēj pielietot iegūtās analizēšanas un plānošanas prasmes savas karjeras plānošanā.

- Skolēns ir spējīgs paskaidrot, kāpēc ir nepieciešams cīnīties pret stereotipu veidošanu un diskrimināciju

skolā un darbā.

Darba pasaules izzināšanā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes

- Skolēns spēj izskaidrot terminu “karjera” tā plašākajā nozīmē.
- Skolēns spēj vispārīgi aprakstīt, kas ir darba tirgus un kādas ir izglītības un profesionālās apmācības iespējas dažādās izglītības iestādēs.
- Skolēns spēj atrast atbilstošus informācijas avotus par karjeras iespējām, sameklēt, analizēt un izmantot informāciju par dažādām karjeras iespējām (darba tirgu, izglītību).
- Skolēns zina, ka personīgās veselības stāvoklis/problēmas varētu būt par šķērslī dažu profesiju izvēlē.
- Skolēns spēj izmantot zināšanas par darba pasauli un ārpusklasses pasākumos gūto pieredzi, lai paplašinātu savas karjeras iespējas.
- Skolēns spēj formulēt savas attīstības iespējas pēc pamatizglītības iegūšanas. Lēmumu pieņemšanā, plānošanā un tālākā rīcībā ieteicamās zināšanas, prasmes un attieksmes
- Skolēns spēj izvēlēties un izmantot atbilstošas lēmumu pieņemšanas metodes.
- Skolēns spēj salīdzināt dažādas iespējas, kā kritērijus izmantojot gan personīgo pieredzi, gan izmantojot informāciju, kas iegūta no dažādiem informācijas avotiem.
- Skolēns, plānojot savu nākotni, spēj apsvērt arī ar finansēm saistītos faktorus.
- Skolēns prot reāli plānot savu darbību un nenovirzīties no noteiktajiem mērķiem.
- Skolēns zina, kādas ir prasības (kādas zināšanas, prasmes un personīgās īpašības ir nepieciešamas) un kas jādara, iestājoties izvēlētajā izglītības iestādē.
- Skolēns izprot savas un potenciālā darba ņēmēja tiesības.
- Skolēns māk sazināties un sadarboties ar citiem cilvēkiem dažādās dzīves situācijās.
- Skolēns prot apkopot, uzturēt un izmantot savu personīgo informāciju.

Skolēnu karjeras izglītības sasniegumi tiek vērtēti regulāri (ne retāk kā vienu reizi semestrī), informējot vecākus par izglītojamā zināšanām, prasmēm, iemaņām un sasniegumu attīstības dinamiku.

V. Karjeras izglītības īstenošanai ieteicamā literatūra

Izglītība pēc 9. klases. PIAA, 2005.

Karjeras attīstības atbalsts / Izglītība, konsultēšana, pakalpojumi/(2008)Rīga:
Valsts Izglītības attīstības aģentūra

Karjeras iespēju izpēte/ metodiskais palīglīdzeklis PIAP aģentūra, 2003

Karjeras izglītība 7., 8., 9. klasei. Metodiskie ieteikumi. PIAA, 2006

Karjeras izglītība skolā/ Pieredze 2009 (2010) Rīga: Valsts Izglītības attīstības
aģentūra

Kurš mācību priekšmets man patīk vislabāk? Padomi veiksmīgai karjeras izvēlei.
VIAA, Karjeras atbalsta departaments, 2008

Kurš mācību priekšmets man patīk vislabāk? Padomi veiksmīgai karjeras izvēlei
(2008):

http://www.viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/euroguidance_sadala/klasu_audzinatajiem/

Karjeras izglītība skolā. Pieredze 2009. R.: VIAA, 2010:

http://viaa.gov.lv/files/news/727/karjeras_izglitiba_skolaa_2010.pdf

Mans bērns izvēlas karjeru. R.: VIAA, 2010:

http://viaa.gov.lv/files/news/727/mans_berns_izvelas_karjeru_web.pdf

Nacionālā izglītības iespēju datu bāze:

www.niid.lv

Prakses, darba, brīvprātīgā darba vakances jauniešiem, informācija par profesijām un
izglītības iespējām:

www.pakse.lv

Profesiju paraksti, intervijas ar profesionāļiem, darba vides fotogalerijas, profesiju
apguves

iespējas:

www.profesijupasaule.lv

Izglītojošas filmas par pazīstamu cilvēku karjerām:

<http://karjera.rtu.lv/lv/ieraksts/izglitajos-filma-zalais-pipars> “100 metodikas karjeras attīstības atbalstam” R.: 2019:

https://viaa.gov.lv/library/files/original/78532_100_KAA_Metodikas.pdf

EUROPASS:

<http://www.europass.lv/>

Nodarbinātības Valsts aģentūra (NVA):

<http://www.nva.gov.lv/>

Karjeras izvēles rīks (infografika):

https://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/karjeras_nedela/karjeras_nedela_2020/karjeras_izvele/

Karjeras nedēļa 2020, video:

https://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/karjeras_nedela/karjeras_nedela_2020/video/

Tavai karjerai – video lekcijas:

https://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/lat_karjeras_atbalsts/info_mater/

Junior Achievement Latvia, skolēnu mācību uzņēmumi u.c.:

www.jal.lv

LR Labklājības ministrija (Sadaļā „Darba devējiem” - Latvijas Profesiju klasifikators un

Profesiju standarti Latvijā):

www.lm.gov.lv

Filma par nākotnes profesijām un karjeras veidošanu

<https://vimeo.com/32793559>

Profesiju apraksts, video

<http://www.darilatvijai.lv/profesiju-video/>

VI. Pielikumi

1.-2. klase.

Sevis izzināšana – GRIBU

Intereses, vēlmes, centieni, būtiskais dzīvē

Kas es esmu?

Tēma	Mācību priekšmeti	Paredzamais rezultāts
<u>1. Manas intereses.</u> Kas es esmu? Kāds es vēlos kļūt? Manas intereses. Lietas ko man patīk darīt. Interesu attīstīšanas veidi. Kad es jūtos labi?	• Audzinātārstundas;• Sociālās zinības;• Ētika.	Apzinās savas intereses, to kādas darbības patīk veikt. Prasme izdarīt izvēli, attīstīt savas prasmes.
<u>2. Mani plāni.</u> Mana nedēļa šodien un nākotnē. Kā cilvēki un es dzīvoju pasaulē? Par ko vēlos kļūt?	• Audzinātārstundas;• Sociālās zinības;• Ētika.	Prot sevi raksturot, novērtēt. Mācās plānot savu darbību, saredzēt noteiktas rīcības sekas. Prasme iztēloties.

1.-2. klase.

Apzināšanās – VARU

Zināšanas, prasmes, spējas, stiprās, vājās puses

Ko es varu?

Tēma	Mācību priekšmeti	Paredzamais rezultāts
<u>1. Mani sasniegumi.</u> Manas prasmes. Nepietiek zināt, vajag darīt! Kā atrisināt dažādas domstarpības? Manas rīcības mērķis. Kā piepildīt vēlmes? Vai es protu sadarboties?	• Lasīšana – mani sasniegumi;• Ētika – nepieciešamais mērķa sasniegšanai;• Sociālās zinības – sadarbība, dažādas situācijas;	Prot novērtēt savas stiprās puses. Izzina savas prasmes sadarboties, rīkoties dažādās situācijās. Mācās izprast, kas ir mērķis un izprast kādi ir mērķi pašu rīcībai.
<u>2. Mans brīvais laiks.</u>	• Sociālās zinības –	Izzina daudzpusīgas un

Mani pienākumi. Ko es darīšu šovasar?	lietderīga laika pavadīšana; • Audzinātājtundas – mani, vecāku, klases biedru, skolotāju vaļasprieki. Skolēnu pienākumi skolā un mājās.	lietderīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas.

3. klase.

Sevis izzināšana – GRIBU

Intereses, vēlmes, centieni, būtiskais dzīvē

Kas es esmu?

Tēma	Mācību priekšmeti	Paredzamais rezultāts
<u>1. Manas intereses.</u> Kuri mācību priekšmeti mani interesē? Kas mani interesē ārpus skolas?	• Audzinātājtundas; • Sociālās zinības; • Ētika.	Apzinās savas intereses.
<u>2. Mans raksturs.</u> Pašvērtējums. Ko vēlos sevī mainīt?	• Lasīšana – labsirdība, cieņa, godīgums, vēlme sevī kaut ko mainīt; • Ētika – taisnīgums, drosme, atbildība; • Ētika – nepieciešamās rakstura īpašības, lai sasniegtu mērķi.	Izprot doto īpašību nozīmi. Prot sevi raksturot, novērtēt.

3. klase.

Apzināšanās – VARU

Zināšanas, prasmes, spējas, stiprās, vājās puses

Ko es varu?

Tēma	Mācību priekšmeti	Paredzamais rezultāts
<u>1. Mani sasniegumi.</u> Ko jau tagad var darīt, lai sasniegtu mērķi?	• Lasīšana – mani sasniegumi; • Ētika – nepieciešamais mērķa sasniegšanai.	Prot novērtēt savas stiprās puses.
<u>2. Mans dienas režīms.</u> Pienākumi mājās, skolā, sabiedrībā.	• Sociālās zinības – dienas režīms; • Lasīšana – pienākumi, darbi mājās.	Apzinās savus pienākumus pret sevi, tuviniekiem, apkārtējiem. Prot organizēt savu laiku.

3. Mans brīvais laiks. Ko patīk darīt brīvajā laikā vienam, kopā ar draugiem, ģimeni? Lietderīga laika pavadīšana. Klases biedru, vecāku vaļasprieki.	• Sociālās zinības – lietderīga laika pavadīšana, datoratkarība; • Audzinātājtundas – mani, vecāku, klases biedru, skolotāju vaļasprieki.	Izzina daudzpusīgas un lietderīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas.

3. klase.

Lēmumu pieņemšana – VAJAG

Profesiju daudzveidība, perspektīvās profesijas, darba tirgus, mācību un darba iespējas, darbs vasarā, palīdzība vecākiem

Kas es būšu? Kurp es eju?

Tēma	Mācību priekšmeti	Paredzamais rezultāts
<u>1. Profesiju daudzveidība.</u> Profesija un atbilstošais apģērbs, darba piederumi. Mans mērķis un nākotnes profesija. Vecāku un tuvinieku profesijas.	• Matemātika – lietvedis, pārdevējs, šoferis, žurnālists, mežzinis, kartogrāfs; • Lasīšana – daiļdārznieks, tēlnieks, scenogrāfs, pilots, pētnieks, amatnieks; • Dabas zinības – meteorologs, metinātājs, ugunsdzēsējs, elektriķis, ķīmiķis, astronoms, ģeogrāfs, darbi tipogrāfijā; • Sociālās zinības – bibliotekārs, skolotājs, zobārsts, profesijas medicīnā, televīzijā, radošās profesijas.	Ir priekšstats par profesijā strādājošo pienākumiem, kādi darba rīki jālieto. Zina nosaukt vecāku profesijas, kādas profesijas viņa dzimtā.
<u>2. Profesijas, kurām nepieciešamas datorprasmes.</u>	• Sociālās zinības – tuvinieku datorprasmes, kāda nepieciešamība viņu darbā.	Izprot jauno tehnoloģiju nozīmi profesionālajā attīstībā.
<u>3. Pakalpojumu sfēras profesijas.</u> Pērkamie pakalpojumi – transporta, sakaru, kultūras, komunālie,	• Sociālās zinības	Izprot pakalpojumu sfēras profesiju nozīmīgumu cilvēku dzīvē.

medicīniskie, izglītības, sadzīves.		

4. klase.

Sevis izzināšana – GRIBU

Intereses, vēlmes, centieni, būtiskais dzīvē

Kas es esmu?

Tēma	Mācību priekšmeti	Paredzamais rezultāts
<u>1. Manas intereses.</u> Ar ko saistītas manas intereses – cilvēkiem, dabu, tehniku, zīmēm, mākslu?	• Visi mācību priekšmeti; • Projektu nedēļa.	Apzinās savas intereses.
<u>2. Mans raksturs.</u> Pašvērtējums. Darbs grupā, vienatnē. Dažādu rīcību – vēlamas, nevēlamas izvērtēšana.	• Lasīšana – godīgs, atjautīgs, dažādu rīcību vērtēšana; • Visos mācību priekšmetos, projektos – darba izvērtējums grupā.	Izzina savas rakstura īpašības. Prot izvērtēt savu darbu grupā. Mācās izvērtēt vēlamu, nevēlamu rīcību.

4. klase.

Apzināšanās – VARU

Zināšanas, prasmes, spējas, stiprās, vājās puses

Ko es varu?

Tēma	Mācību priekšmeti	Paredzamais rezultāts
<u>1. Manas stiprās puses un neveiksmes, grūtības.</u> Ko protu darīt, kas neveicas? Mācības – tā ir mana atbildība. Mācību priekšmetu un profesiju saistība.	• Lasīšana – ko patīk darīt, manas grūtības; • Sociālās zinības – atbildība par mācībām, mācību priekšmetu un profesiju saistība.	Prot novērtēt savas vājās puses, kas patīk, ko prot darīt, kādas grūtības. Izprot savu atbildību mācību procesā. Mācās izprast mācību priekšmetu un profesiju saistību.
<u>2. Mana veselība un nākotnes profesija.</u> Veselība un piemērotā profesija.	• Sociālās zinības – veselības stāvokļa nozīme profesijas izvēlē.	Prot novērtēt veselības nozīmi cilvēka dzīvē. Gūst priekšstatus par piemērotību noteiktām

4. klase.**Lēmumu pieņemšana – VAJAG****Profesiju daudzveidība, perspektīvās profesijas, darba tirgus, mācību un darba iespējas, darbs vasarā, palīdzība vecākiem****Kas es būšu? Kurp es eju?**

Tēma	Mācību priekšmeti	Paredzamais rezultāts
<u>1. Profesiju daudzveidība.</u> Drošības pasākumi un noteikumi darbā, darba piederumi. Riska profesijas. Profesiju popularitāte. Perspektīvās profesijas. Mani nākotnes plāni un nākotnes profesija.	• Matemātika – dārznieks, šuvējs, šoferis, galdnieks, sekretāre; • Lasīšana – kurpnieks, juvelieris, tulkotājs, redaktors, korektors, galdnieks, kalējs, žurnālists, operators, viesmīlis; • Dabas zinības – dārznieks, kartogrāfs, ģeologs; • Sociālās zinības – ugunsdzēsējs, ekonomists, frizieris, komersants, drošība darbā, nākotnes plāni, profesija.	Ir priekšstats par profesijā strādājošo pienākumiem, kādi darba rīki jālieto. Izprot drošības noteikumus darbā. Ir priekšstats par profesiju popularitāti. Mācās domāt par savu nākotni.
<u>2. Darba tirgus.</u> Uzņēmumi un profesijas skolēna dzīves vietā. Ekskursijas uz uzņēmumu, iestādi. Darbs vasarā. Bezdarbs. Nodarbinātības valsts aģentūra. Interviju veidošana.	• Sociālās zinības – interviju veidošana, uzņēmumi dzīvesvietā ; • Lasīšana – interviju veidošana; • Projektu nedēļa; • Interesu izglītība; • Mācību ekskursijas.	Prot nosaukt savas dzīvesvietas uzņēmumus, profesijas uzņēmumā. Ir priekšstats par darba tirgu, bezdarbu un tā sekām. Ir priekšstats par pieprasītajām profesijām Latvijā. Zina, kas ir NVA. Prot izveidot vienkāršus intervijas jautājumus un intervēt kādu speciālistu.
<u>3. Izglītības sistēma Latvijā.</u> Mācību iestādes tuvākajā apkārtnē, rajonā. Mācību iestādes, kuras pabeiguši vecāki, tuvinieki. Kāda nozīme izglītībai nākamajās darba gaitās?	• Sociālās zinības; • Audzinātārstunda; • Projektu nedēļa.	Ir priekšstats par dažādu mācību iestāžu veidiem tuvākajā apkārtnē, Latvijā. Apzinās izglītības nozīmi profesijas izvēlē.

Apstiprināts: Mērdzenes pamatskolas direktore I.Avota

Rīkojums 2020.29.12. Nr.1.8/56.

Karjeras izglītības programma aktualizēta un akceptēta 2022.gada 30.augustā
apspriedē pie vadības